

Barne- og likestillingsdepartementet

Sendt pr. e-post: postmottak@bld.dep.no

Deres ref.: 17/3551

Dato: 4. desember 2017

Vår ref.: 253740

Høring – NOU 2017:12 Svikt og svik

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 11.7.2017 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sondrer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt utvalget for bistandsadvokater og lovutvalget for velferdsrett. Utvalget for bistandsadvokater består av Hege Salomon (leder), Morten Engesbak, Sjak R. Haaheim, Kristin Fagerheim Hammervik, Karoline Henriksen, Elisabeth Rød, Cecilie Schjatvet og Erik Widerøe. Lovutvalget for velferdsrett består av Thorgeir Hole (leder), Marianne Klungland Bahus, Lars Duvaland, Ingrid Lauvås, Gro Sandvold og Liv Shelby.

2. Advokatforeningens merknader

Kapittel 7 Kunnskap og kompetanse

Advokatforeningen har merket seg de forslag som gjelder behov for at basiskunnskap om vold, seksuelle overgrep, og omsorgssvikt legges inn som en viktig del av undervisningen, og i etterutdanningen for samtlige av de yrkesgrupper som er omtalt. Advokatforeningen bemerker at det kunnskapsløftet som foreslås for en større heterogen gruppe med nødvendighet vil ha et forskjellig innhold.

Advokatforeningen etterlyser en noe mer konkret angivelse av hvilke tema og problemstillinger som skal dekkes i etterutdanningen av etterforskere, påtalejurister, advokater og jurister som jobber med fagområdet. Advokatforeningen bemerker i den anledning at utvalgets forslag ikke er basert på en undersøkelse av hvilke problemstillinger som kan knyttes til manglende kunnskap i den store henleggelsesprosenten på dette saksfeltet.

Advokatforeningen peker videre på at dersom et kunnskapsløft for gruppen etterforskere, påtalejurister, advokater og jurister skal ha den intenderte effekten, så kreves det en videre utredning av hvilke sammenhenger det kan være mellom mangel på kunnskap og henleggelsesprosenten.

Advokatforeningen kan derfor ikke se at forslaget om videreutdanning for denne gruppen er tilstrekkelig konkretisert. Advokatforeningen understreker at det er svært ønskelig med en slik etterutdanning, men at de tiltak som settes i gang må ha et mer informert grunnlag enn det forslaget baserer seg på. Advokatforeningen er skeptisk til å innføre autorisasjonskrav til ansatte i barnevernet, da det vil være vanskelig å gjennomføre dette i praksis. Både på kort og lengre sikt er en redd dette vil medføre at det blir vanskelig/umulig å få tilgjengelig personell. Særlig gjelder dette på mindre steder.

Advokatforeningen har merket seg forslaget om krav til spesialitet innen det relevante området for den som skal være sakkyndig i barnevernssaker. Forslaget er velbegrunnet, men etter Advokatforeningens mening vil det i liten grad reparere eventuelle utfordringer med dagens sakkyndig arbeid.

Advokatforeningen anser at forslaget om spesialisering skaper unødig byråkrati og vil vanskeliggjøre tilgangen til sakkyndige, som det per i dag allerede er en stor etterspørsel etter. Advokatforeningen foreslår i stedet at det gjøres endringer i lovverket som gjelder Den barnesakkyndige kommisjon slik at den plikter å foreta en kvalitetskontroll av den sakkyndiges premisser for og vurderinger hva gjelder vold og overgrep mot barn. Advokatforeningens forslag innebærer at kommisjonen skal begynne å kontrollere deler av den anbefaling som departementet har gitt til den sakkyndige i sitt arbeid, i tillegg til den kontrollen de gjør i dag.

Da de sakkyndiges uttalelser ofte blir meget avgjørende er det viktig at deres arbeid er grundig og tillitsvekkende for de involverte. I en virkelighet med stort arbeidspress må det stilles krav til at det avsettes tilstrekkelig tid til oppdraget for den som oppnevnes/benytted som sakkyndig.

Kapittel 8 Samarbeid og samordning

Advokatforeningen stiller seg positiv til stort sett de fleste forslag når det gjelder samarbeid og samordning mellom tjenestene. Av de forslag som fremmes vil vi særlig påpeke følgende:

Vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt må ha et kontinuerlig fokus og det er derfor særdeles viktig, som foreslått, at det legges frem en stortingsmelding på dette området med jevne mellomrom. Det bifalles dessuten at det gjennomføres en ny evaluering av ordningen med barnehus med siktemål om en lovfesting av barnehusenes virksomhet.

I tillegg vil Advokatforeningen fremheve viktigheten av at særlige utfordringer knyttet til samarbeidet mellom politi og barnevernet kartlegges. Dette gjelder særlig problemstillinger knyttet til den taktiske etterforskningen på den ene siden, og hensynet til ivaretagelsen av barnet under den løpende tosporede prosessen på den andre siden. Informasjonsflyten mellom etatene er tidvis en utfordring f.eks. ved at straffesakens dokumenter klausuleres for en mistenkt forelder, samtidig som forvaltningsrettslige prinsipper gir den mistenkte i egenskap av å være forelder rett til innsyn i den samme informasjonen gjennom dokumentinnsyn i barnevernssaken.

Advokatforeningen er noe skeptisk til innføring av frister for politi og påtalemyndighetens arbeid i familievoldssaker. Bakgrunnen for at saker som dette ikke er fristbelagt skyldes flere forhold. For det første hender det at en fornærmet trekker tilbake sin forklaring i lojalitet til voldsutøver. Dette trenger ikke ha noen direkte betydning for påtalespørsmålet, men det kan skape utfordringer for politiet å skaffe en fullstendig oversikt over bevisbildet innenfor fastsatte frister. Mange fornærmede opplever det dessuten svært krevende å fortelle om det de har vært utsatt for, særlige vil dette være tilfelle i saker som gjelder vold som har pågått over lang tid. Dette kan gjøre det nødvendig med mange avhør, og absolutte frister kan i så måte gi en motsatt effekt av det man ønsker å oppnå.

For å sikre en grundig og effektiv etterforskning, er det viktig at politiet umiddelbart utarbeider en etterforskningsplan, som følges opp. Advokatene bør få innsyn i etterforskningsplanen, med mindre dette vil skade etterforskningen. Det er viktig at familievoldssakene, i likhet med overgrepssakene, etterforskes og påtale avgjøres av personer som har særlig kompetanse på området.

Gjennom inspeksjoner og annet tilsyn med straffesaksbehandlingen skal statsadvokatembetet løpende følge opp bl.a. vold i nære relasjoner. Dette arbeidet er så vidt vites også foreslått noe intensivert i forslaget til ny straffeprosesslov (NOU 2016:24). Videre er det i forslaget til ny straffeprosesslov foreslått en generell frist for påtalevedtak i alle straffesaker på 1 år og 6 måneder med en adgang for mistenkte til å bringe spørsmålet om hvorvidt saken fremmes med tilstrekkelig hurtighet inn for retten. Retten kan etter nærmere kriterier fastsette en frist for når påtalespørsmålet skal være avgjort. Advokatforeningen antar at disse forslagene vil ivareta hensynet til hurtighet i saksbehandlingen på en tilfredsstillende måte.

Til punkt 8.4

Advokatforeningen mener utvalget peker på sentrale problemstillinger og utfordringer i samarbeidet mellom tjenestene som er rettet mot barn og unge. Ettersom utvalgets vurderinger ikke munner ut i konkrete lovforslag om plassering av ansvar, er det vanskelig å gi innspill på rettslige utfordringer ved forslagene. Det sies intet om hvilke personer som faller inn under virkeområdet for forslagene eller – dersom de skal rette seg mot bestemte enkeltindivider – om de skal gjennomføres på bakgrunn av frivillighet eller ikke.

Utvalget mener at det i tjenestene bør finnes rutiner for faste møter og arenaer for utveksling av kompetanse og kunnskap. Forslaget synes å gå ut på at kunnskapsutveksling skal skje på generelt plan. Advokatforeningen ser positivt på slik form for kunnskapsutveksling såfremt omfanget ikke går ut over oppfølgingen i enkeltsaker, og at kompetanseutvekslingen også blir fulgt opp nedover i den enkelte organisasjon.

Utvalget anbefaler videre at det utvikles kompensasjonsordninger som sikrer deltakelse for fastleger i samarbeidsmøter av allmenn karakter. Advokatforeningen mener at en slik ordning er fornuftig, og omfanget må tilpasses fastlegens øvrige arbeidsoppgaver.

Advokatforeningen ser også positivt på at kommunen skal pålegges å utvikle kommunale handlingsplaner såfremt de brukes aktivt og oppdateres, og at det klart kommer frem hvilket ansvar den enkelte tjeneste har. En generell bekymring knyttet til slike bestemmelser er at de blir fanebestemmelser uten reelt innhold. I den videre utredningen er det viktig at man tar stilling til hensikten med slike planer, og hva som blir konsekvensen dersom en slik plan ikke utarbeides. Det bør også tas stilling til hvilken betydning det skal ha dersom kommunen ikke følger opp innholdet i planen, og om kommunen i så tilfellet eksponerer seg for erstatningskrav e.l.

Kapittel 9 Barns medvirkning og samtale med barn

Advokatforeningen har merket seg forslaget om ytterligere behov for å styrke kunnskap om hvordan møte barn som har vært utsatt for vold, overgrep og omsorgssvikt for at de skal bli møtt på rett måte. Advokatforeningen påpeker at det av rettssikkerhetsmessige hensyn er ønskelig å sikre bedre notoritet om de samtaler som barneverntjenesten, skole og andre offentlig ansatte gjør med barn forut for et mulig tilrettelagt avhør. Advokatforeningen etterlyser et mer konkret forslag for hvordan dette bør gjøres, både med tanke på hva som ble sagt og hvordan temaet kom frem. Advokatforeningen erfarer at dette kan fremkomme av samtalereferatene, men at det ikke er klart hvilke (om noen) retningslinjer som gjelder for å sikre denne dokumentasjonen.

Tjenestepersoners kompetanse er avgjørende og utvalget foreslår jevnlig øvelser der alle etater som arbeider med barn inviteres til å delta. Advokatforeningen støtter dette. Barn som har vært utsatt for vold og overgrep får oppnevnt en bistandsadvokat i anledning straffesaken. Hvert politidistrikt har i dag faste bistandsadvokater. De er utnevnt av Domstolsadministrasjonen på bakgrunn av kunnskap og kompetanse. De har en unik erfaring idet de er den ene som følger barnet fra A-Å. Bistandsadvokater har lang erfaring i å snakke med barn, kjenner regelverket og prosessene barnet må gjennom. Bistandsadvokatenes erfaring og kunnskap bør benyttes i arbeidet med å heve tjenestepersoners kompetanse.

Til punkt 9.4

Utvalget mener at det er betydelig behov for å sikre at ansatte som jobber med barn har nok kompetanse om hvordan de skal snakke med barn der det er bekymringer for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt. Advokatforeningen støtter dette. At de som foretar disse samtaler har nok kunnskap, vil også være avgjørende for hvordan den informasjonen de får av barnet kan brukes videre i saken. Om personer uten tilstrekkelig kunnskap rundt slike samtaler får informasjon om vold, overgrep eller omsorgssvikt vil det være reell fare for at samtalen ikke tillegges tilstrekkelig vekt i videre saksgang,

enten dette gjelder barnevern eller barnefordeling.

Til punkt 9.5.2

Advokatforeningen er enig i at de faginstanser som snakker med barn rundt slike tema bør samkjøres i hvordan barnet skal høres. Advokatforeningen opplever eksempelvis at de avdekkende samtaler i barnevernet foregår på en helt annen måte enn samtaler under tilrettelagt avhør. Det kan da komme fram ulik informasjon i de ulike samtalene. Dette gjør det også vanskelig å vite hva barnet faktisk har opplevd, og hva det ønsker.

Utvalget viser videre til at samtaler med barnet det gjelder bør defineres som en «må-aktivitet». Vi legger til grunn at utvalget her mener dette knytter seg til de tilfeller barnevernet har besluttet å fremme en undersøkelsessak etter bvl. § 4-2. I motsatt fall kreves lovendring for å sikre at barnevernet vil ha anledning til å snakke med barnet forut for vurdering av undersøkelsessak.

Til punkt 9.7.2

Utvalget mener det bør vurderes om anledningen til å holde journalopplysninger tilbake fra blant annet foreldrene, bør tydeliggjøres og konkretiseres ytterligere. Advokatforeningen ser utfordringen med at foreldre kan få innsyn i journalopplysninger hvor barn uttaler seg om vold, overgrep eller omsorgssvikt. Samtidig er kontradiksjon et bærende hensyn i forhold til rettssikkerhet. Om et barn uttaler seg om vold, overgrep eller alvorlig omsorgssvikt til helsepersonell vil dette naturlig utløse en plikt til å melde bekymring. Det kan også resultere i et akuttvedtak etter reglene i barnevernloven. Da må foreldrene gjøres kjent med hva de er anklaget for, og hvordan opplysningene er kommet frem.

Til punkt 9.8.2

Advokatforeningen er enig i at barnets rett til medvirkning i egne saker skal styrkes. Advokatforeningen ser at det er særdeles viktig med grundige og faglige vurderinger av barnets uttalelser, sett i sammenheng med sakens opplysninger for øvrig – slik som det fremkommer i særmerknaden i aktuelt punkt (punkt 9.8.2). Advokatforeningen ser at det er en reell utfordring at barnet selv kommer med uttalelser om ønske om samvær/fast bosted i saker som knytter seg til overgrep, vold og omsorgssvikt. Barn blir ofte gode samarbeidspartnere med sine foreldre, særlig i barnevernssaker, og kan også utnyttes av foreldrene. For å sikre at barnet ikke igjen opplever vold, overgrep og omsorgssvikt er det da viktig med en grundig og faglig vurdering, i tillegg til barnets stemme.

For å sikre barnets stemme mener Advokatforeningen det bør vurderes om det skal stilles særlige krav til advokater som skal være partsrepresentant for barn i barnevernssaker.

Kapittel 11 Oppfølging av personer som begår gjentatte seksuelle overgrep

Advokatforeningen støtter tiltak som kan bidra til å forhindre at overgripere begår nye overgrep, herunder at barn gis bedre beskyttelse mot tidligere dømte seksualovergripere enn det som er tilfelle i dag. Det bør forskes på hvilke risikofaktorer som kjennetegner serieovergripere, og om behandling har noen effekt i forhold til å forhindre nye lovbrudd, og eventuelt hvilken behandling som kan ha en effekt.

I saker der både fornærmede og lovbrøyer er unge, bør det utredes nærmere hvordan fornærmede bedre kan beskyttes, samtidig som unge lovbrøyer blir ivaretatt i forhold til skolegang mv. Det bør herunder utredes hvordan soning i ungdomsfengsler ivaretar den dømte, og om bruk av ungdomsfengsler bør utvides av hensyn til både den fornærmede og den dømte.

Advokatforeningen støtter utvalgetes forslag om strengere oppfølging etter løslatelse av personer som er domfelt for seksuelle overgrep mot barn, samt forslaget om en nærmere utredning av hvilke implikasjoner innføring av slike tiltak vil ha for internasjonale konvensjoner Norge er bundet av.

Kapittel 12 Taushetsplikt, opplysningsplikt, opplysningsrett og avvergeplikt

Forslaget om en utvidet opplysningsrett for offentlige myndigheter

Advokatforeningen støtter forslaget om at det kan være et behov for å senke terskelen for når bekymring sendes til barneverntjenesten. Advokatforeningen kan ikke støtte at en måte å gjøre dette på er å introdusere en lovbestemt opplysningsrett.

Opplysningsrett er ikke et innarbeidet rettslig begrep. Utvalget har definert det til å angå opplysninger som en ikke er pliktig til å melde fra om, men hvor melding samtidig ikke er forhindret av taushetsplikten – og at den som sitter med opplysningene dermed har et valg av om han eller hun vil formidle disse eller ikke. Det er som eksempel vist til politiregisterloven § 30, dens forskrifts § 9-1 første ledd nr. 7 og forvaltningsloven § 13 b nr. 5.

Advokatforeningen anser at dette er en uheldig begrepsbruk, da dette er bestemmelser som først og fremst kommer til anvendelse etter at det er rettet en henvendelse fra barneverntjenesten til politi og f.eks. barnehage. Advokatforeningen anser at det her vil være mer presist å snakke om omfanget av opplysningsplikten overfor barnevernstjenesten, da begrepet opplysningsrett, slik det er ønsket at skal brukes i forslaget, gjelder opplysninger som sendes av eget initiativ uten at det pågår en sak fra barnevernet.

Advokatforeningen anbefaler at det vil være mer i tråd med intensjonen om å forenkle avvergingsplikten og gjøre den mer pedagogisk, dersom det ikke innføres noe eget autonomt begrep om en opplysningsrett. Advokatforeningen anser at begrepet opplysningsplikt, som et unntak fra den ellers gjeldende taushetsplikten, er en enklere og mer ryddig måte å formidle regelverket på. Å operere med en opplysningsrett vil også introdusere et element av valg hos den som sitter med opplysningene, som vanskelig kan ses på annen måte enn at det vil øke usikkerheten om når en skal formidle opplysninger.

Det er nærliggende å tro at ved å innføre et autonomt begrep om opplysningsrett så vil det føre til økt bruk av skjønn, og dermed større klarhet for den enkelte om når det er riktig å melde.

Advokatforeningen påpeker for øvrig at det på dette punktet er noe vanskelig å få tak i når forslagene i kapittel 12 går ut på et ønske om en ren endring av lovens tilgjengelighet for brukerne, og når det foreslås materielle endringer (slik som kan være tilfellet med det ufødte barnet).

Advokatforeningen vil uansett bemerke at man bør være oppmerksom på at en utvidelse av retten til å melde uten samtykke vil kunne skape en utrygghet for pasienter og befolkningen som vil virke mot sin

hensikt, som kan føre til at familier unndrar seg hjelp. Advokatforeningen mener at hensynene bak taushetsplikten tilsier at helsepersonell alltid forsøker å få et frivillig, informert samtykke før man eventuelt benytter slike særskilte, lovhjemlede unntak. Dette mener vi fortsatt bør være hovedregelen, også for meldinger til barnevernet. Vi mener det bør inntas i bestemmelsen at involvering av barnevernet og utlevering av taushetsbelagt informasjon primært skal skje i samråd med barn/foreldre, med mindre det er grunn til å tro at det vil forverre barnets situasjon. Det bør videre presiseres at det kun er informasjon nødvendig for formålet som skal utleveres.

Opplysningsplikt om det ufødte barnet

Advokatforeningen er enig i at det er nødvendig å sikre at opplysningsplikten også gjelder det ufødte barnet (punkt 12.6). Utvalget mener at det ikke er tilstrekkelig at plikten bare gjelder tilfeller der det er fattet vedtak om tilbakeholdelse uten eget samtykke av en gravid rusmiddelavhengig etter hotjl. § 10-3 første ledd. Utvalget mener at den også må gjelde tilfeller der den gravide utsettes for vold i nære relasjoner, der hun eller andre fremtidige omsorgspersoner ruser seg eller der denne personkretsens psykiske helse eller forhold til kriminalitet gir grunn til bekymring. Hva angår det barnefaglige grunnlaget for forslaget, fremstår det som å ha et forsvarlig faktisk grunnlag. Advokatforeningen støtter fullt ut det som er lagt til grunn om viktigheten av å verne om det ufødte barnets helse.

Advokatforeningen påpeker imidlertid at de forslag som er gitt står i en viss motstrid til den innledende observasjonen om at bestemmelsen er vanskelig å anvende i praksis. Advokatforeningen mener at de typetilfeller som det er vist til på side 142 i utredningen ikke er egnet til å skape klarhet.

Videre er forslaget uklart når det gjelder med hvilket utgangspunkt det skal utredes en lovhjemmel for opplysningsplikt i de tilfellene der den gravide eller personkretsen rundt henne har utfordringer med sin psykiske helse som kan skade barnets utvikling eller at barnet ikke får omsorg i rett tid.

Advokatforeningen antar at det er svært vanskelig å konkretisere dette på barnefaglig grunnlag. Det er derfor en uklar angivelse av hva som ønskes utredet. Advokatforeningen bemerker at forslag om kompetansehevende tiltak kan ha liten verdi dersom fagmiljøet på forhånd vil ha vanskelig for å angi en terskel for når psykisk helse kan gi grunnlag for opplysningsplikt.

I dissensen til dette forslaget pekes det på at en slik plikt kan gjøre at helsestasjonstjenester og andre tjenester ikke når ut til de som er i behov av dem og som kan dra nytte av det. Advokatforeningen støtter det dissenterende medlemmet i at dette hensynet må få langt større vekt enn flertallet foreslår når det gjelder problemstillinger rundt psykisk helse.

Advokatforeningen anbefaler imidlertid at hensynet til å kunne benytte seg av helsetjenestene ikke bør kunne strekkes lengre enn til at dersom den det gjelder gjentatte ganger ikke følger de helsemessige råd som gis om den gravide kvinnens psykiske helse, så bør det gjelde en opplysningsplikt. Advokatforeningen anbefaler at det uansett skal foreligge opplysningsplikt om de mest alvorlige psykiske lidelsene.

Avvergeplikten

Utvalget mener bestemmelsen om avvergeplikt er komplisert og lite pedagogisk utformet. Advokatforeningen anser det som positivt dersom en revisjon fører til at bestemmelsen i strl. § 196 blir

lettere å forstå og praktisere for tjenestene. Foreningen minner for ordens skyld om at bestemmelsen er et straffebud – og primært må utformes med dette for øyet.

Advokatforeningen anser det ikke som hensiktsmessig at avvergeplikten flyttes inn i særlovgivningen. Straffeloven har behov for en samlebestemmelse. Det vil også være mer pedagogisk dersom særlovgivningen inneholder en henvisning til straffeloven som utgjør noe mer enn en paragrafhenvvisning, men der i det minste vilkårene «for å avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen er eller vil bli begått» gjengis i særloven.

Advokatforeningen deler utvalgets vurdering av at når det gjelder vilkåret i straffeloven § 196 om at det fortsatt må være mulig å avverge handlingen eller følgende av den, så kan det være vanskelig å vurdere når følgene av en handling er avsluttet.

På generelt grunnlag er det viktig å påpeke at en straffesanksjonert avvergeplikt ikke må utformes så generelt at den rammer situasjoner eller unnlater som ikke bør rammes. Det bør også utredes hvilke konsekvenser det skal ha dersom den som unnlater å avverge lever under trusler om voldsutøvelse e.l., og av den grunn unnlater å anmelde.

Advokatforeningen etterlyser en mer grundig beskrivelse av eksempler, særlig med tanke på de saker som utvalget har hatt til gjennomlesning og at dette antas å være et hovedformål bak hvorfor utvalget ble nedsatt.

Advokatforeningen erfarer at det i praksis er mange viktige og tilbakevendende problemstillinger i barnevernssaker som med fordel kunne ha vært drøftet.

Advokatforeningen anbefaler at det iverksettes en utredning knyttet til hvilken sammenheng det er mellom de sakene der barn sviktes fordi det ikke gis opplysninger, og hvordan en ny lovbestemmelse om avvergeplikten best kan motvirke de utfordringer som er kjent og har oppstått i praksis.

Kapittel 13 Barnets beste

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn. Prinsippet er anerkjent både nasjonalt og internasjonalt. Som FNs barnekomité understreker, har prinsippet om barnets beste tre dimensjoner, en materiell rettighet, et grunnleggende juridisk tolkningsprinsipp, og en saksbehandlingsregel. Advokatforeningen er derfor enig i at det er svært viktig å legge til rette for at barnets beste kartlegges slik at innholdet i begrepet blir tydelig slik at det tillegges tilstrekkelig vekt i alle vurderinger som gjelder barn. Skal man ha en reell mulighet til å forebygge, avdekke, og ikke minst følge opp barn som blir utsatt for vold, seksuelle overgrep eller omsorgssvikt, må alle tjenester ha en sterk bevissthet om sin rolle og sitt ansvar omkring hva barnets beste innebærer.

Advokatforeningen er svært fornøyd med at det nå foreslås en bred gjennomgang av lover, forskrifter, rundskriv, og veiledere for å innarbeide prinsippet om barnets beste uttrykkelig. Det vil kunne bedre både forutberegneligheten og rettsutviklingen at det i tillegg gis generell veiledning for hvilke momenter som skal tillegges vekt i vurderingen av hva som er barnets beste i ulike sammenhenger. Samtidig er det viktig å være bevisst på at barnets beste er et sammensatt og fleksibelt begrep som skal kunne tilpasses alle de ulike situasjonene hvor det skal anvendes. Det må også tas høyde for at begrepet innhold vil

endres over tid i takt med ny kunnskap på de ulike fagområder.

Kapittel 14. Tilsyn

Advokatforeningen mener Statens helsetilsyn og fylkesmannens arbeid med å utvikle metoder for grundige og effektive tilsyn bør styrkes som foreslått, da vi deler synet om at det er nødvendig å ha en effektiv og kompetent tilsynsmyndighet.

Virkningen av tilsyn er varierende. Den avhenger av flere faktorer blant annet tilsynets metode og kompetanse, samt om virksomheten det føres tilsyn med har tilstrekkelig kunnskap og kompetanse til å følge opp funnene tilsynet har frembragt.

Skal en få ønsket effekt av tilsyn, er det viktig at erfaringer etter tilsyn spres i etaten, sli at andre med samme type utfordringer kan dra nytte av kunnskapen.

Advokatforeningen ser det som særlig viktig at barns medbestemmelsesrett ivaretas. Tilsynsmyndigheten må benytte en metode som sikrer dette.

Jens Johan Hjort
leder

Vennlig hilsen

Merete Smith
Generalsekretær

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no